

U S T A W A

z dnia ...

o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem rejestrów publicznych prowadzonych z wykorzystaniem systemu rejestrów państwowych¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 oraz z 2025 r. poz. 897) w art. 59 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Oświadczenie, o którym mowa w § 1, może być złożone do kierownika urzędu stanu cywilnego przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 1703).”.

Art. 2. W ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2025 r. poz. 274, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Obowiązek podania numeru PESEL celem potwierdzenia profilu zaufanego, o którym mowa w art. 3 pkt 14 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, nie stanowi podstawy do nadania numeru PESEL.”;

2) w art. 8 pkt 24 otrzymuje brzmienie:

„24) rodzaj, seria, numer i data ważności ważnego dokumentu podróży cudzoziemca lub innego ważnego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo, a w przypadku osoby, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, 620, 621, 1301 i 1794), oznaczenie dokumentu, na podstawie którego dokonano ustalenia tożsamości osoby;”;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, ustawę z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego oraz ustawę z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. poz. 1006, 1176, 1191, 1216, 1301 i 1794.

- 3) w art. 10 w ust. 1:
 - a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) organ gminy właściwy do zameldowania na pobyt stały i czasowy obywatela polskiego – w zakresie danych, o których mowa w art. 8 pkt 3a i 14–21;”,
 - b) po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

„5a) organ gminy właściwy do wymeldowania albo zgłoszenia wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej oraz powrotu z wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej – w zakresie danych, o których mowa w art. 8 pkt 17 i 19–21;”,
 - c) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) organ gminy właściwy do wydania dowodu osobistego – w zakresie danych, o których mowa w art. 8 pkt 3a i 22;”,
- 4) w art. 23e w ust. 2 w pkt 1 uchyla się lit. b;
- 5) w art. 23f w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) na wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 1, udziela zgody na dokonywanie zastrzeżeń numerów PESEL, jeśli spełnił on warunki, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1 i 2, w odniesieniu do rejestru zastrzeżeń numerów PESEL, jak również warunki dotyczące:

 - a) opracowania, ustanawiania, wdrażania, eksploataowania, monitorowania i przeglądania oraz utrzymywania i doskonalenia systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji,
 - b) przeprowadzenia testów integracyjnych z rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL lub testów integracyjnych z instytucją, o której mowa w ust. 2;”,
- 6) w art. 23j w ust. 2 w pkt 1 uchyla się lit. b;
- 7) w art. 23k w ust. 1 uchyla się pkt 2;
- 8) w art. 23l w ust. 1 uchyla się pkt 2;
- 9) w art. 33 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) papierowej – na formularzu opatrzonym własnoręcznym podpisem, w organie dowolnej gminy, przedstawiając do wglądu dowód osobisty lub paszport, albo”;
- 10) w art. 36 w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) papierowej, w organie dowolnej gminy, opatrzonym własnoręcznym podpisem, przedstawiając do wglądu dowód osobisty lub paszport, albo”.

Art. 3. W ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 594 i 1006) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 41 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „sporządził wzmiankę” zastępuje się wyrazami „sporządził akt stanu cywilnego”;
- 2) w art. 90 dodaje się ust. 5 i 6 w brzmieniu:

„5. Oświadczenie składane w sposób określony w art. 59 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego jest kierowane do kierownika urzędu stanu cywilnego właściwego według miejsca sporządzenia aktu małżeństwa i zawiera:

- 1) nazwisko, imię (imiona), nazwisko rodowe, datę i miejsce urodzenia rozwiedzionego małżonka oraz numer PESEL;
- 2) oznaczenie aktu małżeństwa;
- 3) datę uprawomocnienia się orzeczenia o rozwodzie, oznaczenie sądu oraz sygnaturę akt sprawy;
- 4) oświadczenie o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa;
- 5) adres do korespondencji rozwiedzionego małżonka;
- 6) adres poczty elektronicznej lub numer telefonu komórkowego rozwiedzionego małżonka, jeżeli posiada;
- 7) informację o wyrażeniu zgody na przekazanie danych do rejestru danych kontaktowych osób fizycznych.

6. Oświadczenie złożone w sposób określony w ust. 5 zastępuje protokół, o którym mowa w ust. 1.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. poz. z 2024 r. poz. 1063 oraz z 2025 r. poz. 1006 i 1216) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 43 po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:
„6a. Zgodę wyrażoną w formie, o której mowa w ust. 3 pkt 2–5, dołącza się do wniosku o wydanie dokumentu paszportowego.”;
- 2) w art. 82 w ust. 1 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:
„4a) dane zamieszczone w zgodzie na wydanie dokumentu paszportowego, wyrażonej w formie, o której mowa w art. 43 ust. 3 pkt 2–5.”;
- 3) w art. 86 po pkt 9 dodaje się pkt 9a w brzmieniu:
„9a) Ministrowi Sprawiedliwości.”.

Art. 5. 1. Dane z rejestru PESEL, Rejestru Dowodów Osobistych, rejestru stanu cywilnego, rejestru danych kontaktowych osób fizycznych oraz Rejestru Dokumentów Paszportowych, do których Minister Sprawiedliwości posiada dostęp za pomocą urządzeń teletransmisji danych, na podstawie przepisów odrębnych, mogą być udostępniane sądom do realizacji ich zadań ustawowych z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, którego administratorem jest Minister Sprawiedliwości.

2. Uzyskanie dostępu do danych z rejestrów, o których mowa w ust. 1, w trybie określonym w ust. 1, nie wymaga złożenia przez sąd wniosku do ministra właściwego do spraw informatyzacji o udostępnienie danych za pomocą urządzeń teletransmisji danych.

3. Postępowania administracyjne o udostępnienie sądom danych z rejestrów, o których mowa w ust. 1, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlegają umorzeniu.

4. Dostęp do usług sieciowych umożliwiających wydanie odpisu skróconego aktu stanu cywilnego z rejestru stanu cywilnego, do których uprawnienie posiada Minister Sprawiedliwości może być udostępniany sądom do prowadzonych przez nie postępowań z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, którego administratorem jest Minister Sprawiedliwości.

5. Uzyskanie dostępu do usług sieciowych, o których mowa w ust. 4, nie wymaga złożenia przez sąd wniosku do ministra właściwego do spraw informatyzacji o udostępnienie usługi pobierania z rejestru stanu cywilnego odpisów skróconych aktów stanu cywilnego.

Art. 6. 1. W latach 2026–2035 maksymalny, całkowity limit wydatków budżetu państwa, dla części budżetowej 27 – Informatyzacja, będących skutkiem finansowym wejścia w życie ustawy, wynosi 1 430 765 zł, z tym że w poszczególnych latach limit wynosi:

- 1) 2026 r. – 0 zł;
- 2) 2027 r. – 1 430 765 zł;
- 3) 2028 r. – 0 zł;
- 4) 2029 r. – 0 zł;
- 5) 2030 r. – 0 zł;
- 6) 2031 r. – 0 zł;
- 7) 2032 r. – 0 zł;
- 8) 2033 r. – 0 zł;
- 9) 2034 r. – 0 zł;
- 10) 2035 r. – 0 zł.

2. Minister właściwy do spraw informatyzacji monitoruje wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, i dokonuje oceny wykorzystania tego limitu według stanu na koniec każdego kwartału, a w przypadku czwartego kwartału – według stanu na dzień 20 listopada danego roku.

3. W przypadku zagrożenia przekroczenia lub przekroczenia przyjętego na dany rok budżetowy limitu wydatków minister właściwy do spraw informatyzacji wdraża mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu kosztów.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1, art. 2 pkt 2, 3, 9 i 10, oraz art. 3, które wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2028 r.

Za zgodność pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym
Magdalena Witkowska-Krzymowska
Dyrektor Departamentu Prawnego
w Ministerstwie Cyfryzacji
/podpisano elektronicznie/

UZASADNIENIE

Celem projektowanej ustawy jest wprowadzenie podstaw prawnych dla funkcjonowania rozwiązań usprawniających oraz rozwijających funkcjonowanie rejestru PESEL, rejestru stanu cywilnego oraz Rejestru Dokumentów Paszportowych.

Zmiany wprowadzane w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 oraz z 2025 poz. 897), zwanej dalej „KRiO”, w ustawie z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 594 oraz z 2025 r. poz. 1006).

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 59 KRiO, w ciągu roku od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozwodu małżonek rozwiedziony, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko, może przez oświadczenie złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub konsulem powrócić do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa. W 2023 r. złożono 11 tys., a w 2024 r. 11,7 tys. takich oświadczeń.

Projektowany art. 59 KRiO zakłada, że jeżeli oświadczenie takie ma być złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, możliwe jest skorzystanie z dedykowanej dla tego celu usługi elektronicznej. Należy mieć na uwadze, że w procesie powrotu do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa nie jest wymagana zgoda organu. Zasadnym zatem jest uproszczenie procesu powrotu do tego nazwiska. Od strony technicznej proces zakłada pełną automatyzację: składane oświadczenie jest weryfikowane z danymi w akcie małżeństwa sporządzonego w rejestrze stanu cywilnego, tj. czy nazwisko, do którego wraca dana osoba, jest tożsame z wynikającym z aktu małżeństwa, a dotyczącym osoby zawierającej małżeństwo i czy między złożeniem oświadczenia o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa nie minęło więcej niż 3 miesiące od daty uprawomocnienia się wyroku rozwodowego (informacja o dacie prawomocności orzeczenia rozwodowego wynika ze wzmianki o rozwodzie dołączonej do aktu małżeństwa). Pozytywna weryfikacja tych warunków będzie skutkować zmianą nazwiska osoby składającej oświadczenie na nazwisko noszone przed zawarciem małżeństwa.

Zmiany związane z nowelizacją art. 90 ustawy dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego są konsekwencją zmian w KRiO omówionych w pierwszym i drugim akapicie.

W zakresie art. 90a ustawy dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego dodaje i doprecyzowuje się, jakie dane zawiera oświadczenie o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa. Zakres danych jest tożsamy z zakresem danych składanych do

protokołu, z uwzględnieniem wyłącznie odrębności związanych ze zmianą ścieżki składanego oświadczenia. Jednocześnie przesądza się, że oświadczenie złożone z wykorzystaniem usługi elektronicznej, po pozytywnej weryfikacji spełnienia warunków powrotu do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa, zastępuje protokół sporządzany przez kierownika urzędu stanu cywilnego w sytuacji składania przed nim takiego oświadczenia.

Zmiany wprowadzane w ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2025 r. poz. 274, 1006, 1176, 1191, 1216, 1301 i 1794).

W art. 7 proponuje się wprowadzenie ograniczenia, że żądanie nadania numeru PESEL nie będzie mogło być uzasadniane obowiązkiem podania numeru PESEL celem potwierdzenia profilu zaufanego. Zasadne jest, aby numer PESEL nadawany był wyłącznie osobom, które są w kraju lub mają z nim określony związek. W tym celu wystarczające jest nadawanie numeru PESEL w związku z okolicznościami przewidzianymi w ustawie o ewidencji ludności i nielicznymi przypadkami przepisów odrębnych, które stanowią podstawę do nadania numeru PESEL. Celem projektowanej regulacji jest wyeliminowanie możliwości nadawania numeru PESEL w związku z ubieganiem się przez wnioskodawcę o potwierdzenie profilu zaufanego. Profil zaufany, tj. środek identyfikacji elektronicznej powinny otrzymywać osoby, które uzyskały już numer PESEL, a tym samym związek z naszym krajem np. przez świadczenie w nim pracy lub zamieszkiwanie. W ramach uzasadnienia należy wyjaśnić, że na przestrzeni ostatnich lat przez organy państwowe - głównie Ministerstwo Spraw Zagranicznych podnoszona była kwestia ubiegania się o potwierdzenie profilu zaufanego przez osoby, które mogą nie rozumieć znaczenia i skutków prawnych tej czynności, w szczególności przez osoby przebywające poza granicami Polski i nie związane z naszym krajem. W konsulatach mają miejsce przypadki zgłaszania się obywateli państw obcych, którzy wyrażają wolę potwierdzenia profilu zaufanego, a nie rozumieją celu takiego działania. Sytuacja ta skutkuje prawdopodobnym wykorzystywaniem tych osób jako tzw. „słupy” w celu realizacji czynności niezgodnych z prawem. Proceder ten związany jest z zakładaniem „wirtualnych” spółek oraz składaniem wniosków wizowych, do których dołączano zaproszenia biznesowe, lub zezwolenia na pracę wydane przez „wirtualne” podmioty gospodarcze. Jednocześnie osoby te nie korzystają z wydanego im profilu zaufanego, a podstawa o ubieganie się o ten środek identyfikacji jest dla nich wyłącznie narzędziem do uzyskania numeru PESEL.

W art. 8 proponuje się uzupełnienie zakresu danych gromadzonych w rejestrze PESEL o informacje o rodzaju dokumentu podróży cudzoziemca lub innego ważnego dokumentu

potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo. Wprowadzenie tej informacji ma na celu rejestrowanie np. czy dokument cudzoziemca był dokumentem biometrycznym, co ma przyczynić się do podniesienia interoperacyjności między rejestrem PESEL a rejestrami prowadzonymi przez Komendanta Głównego Straży Granicznej, który rejestruje rodzaj tego dokumentu. Jest to informacja istotna z punktu widzenia weryfikacji osoby w różnych bazach administracji publicznej i ustalenia, czy różne bazy referują do danych tej samej osoby, także monitorowania sytuacji zarejestrowania zmiany danych dokumentu. Przewiduje się zastosowanie takich samych wartości rodzajów dokumentu jakie wykorzystywane są w bazach Straży Granicznej.

Zmiana w art. 10 ust. 1 ustawy ma na celu umożliwienie rejestracji danych parentyzacyjnych w rejestrze PESEL nie tylko kierownikowi urzędu stanu cywilnego, ale także pracownikom urzędu gminy wykonującym zadania z zakresu ewidencji ludności i dowodów osobistych. W konsekwencji osoby te będą mogły również dokonywać usunięcia niezgodności w tych danych (uzupełnienie brakującej danej o numerze PESEL rodzica jest także niezgodnością) podczas realizacji zadań z obszaru ewidencji ludności i dowodów osobistych. Rozwiązanie takie przyczyni się do poprawy jakości danych parentyzacyjnych, w szczególności dla osób urodzonych przed 2015 r. Urzędnicy ewidencji ludności i dowodów osobistych podczas realizacji swoich czynności mają możliwość weryfikacji danych w PESEL, a tym samym w przypadku kiedy będą znali numery PESEL rodziców osoby – będą mogli uzupełnić te dane w rekordzie osoby przy okazji realizacji swoich innych obowiązków.

Zmiany w art. 33 i art. 36 ustawy uproszczą dokonanie wymeldowania osoby, które będzie mogło zostać odnotowane przez organ dowolnej gminy, a nie tak jak obecnie przez organ gminy właściwy dla dotychczasowego miejsca pobytu.

Zmiany w art. 23e ust. 2 pkt 1 lit. b, art. 23j, art. 23k oraz art. 23l dotyczą aktualizacji podstawy prawnej wynikającej z ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel, która uchyla art. 19e ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Zmiany w ustawie z dnia 27 stycznia 2022 r. o dokumentach paszportowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1063 oraz z 2025 r. poz. 1006 i 1216).

Zmiana polegająca na dodaniu ust. 6a w art. 43 w sposób jednoznaczny określi, że zgoda na wydanie dokumentu paszportowego osobie małoletniej, wyrażona: na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, opatrzonym podpisem, którego własnoręczność poświadczył organ

paszportowy lub notariusz; na piśmie, przy użyciu usługi elektronicznej udostępnionej przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, po uwierzytelnieniu w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, w postaci elektronicznej, opatrzonym kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, a także osobiście przed organem paszportowym na formularzu w formie dokumentu utrwalonego w postaci elektronicznej, z podpisem, o którym mowa w art. 32, jest dołączana do wniosku o wydanie dokumentu paszportowego.

Projektowana zmiana w art. 82 ust. 1 pkt 4a ma na celu określenie danych przetwarzanych w Rejestrze Dokumentów Paszportowych, dotyczących zgody na wydanie dokumentu paszportowego osobie małoletniej.

W art. 86 po pkt 9 dodaje się pkt 9a i tym samym w katalogu podmiotów uprawnionych do pozyskiwania danych z Rejestru Dokumentów Paszportowych do realizacji zadań ustawowych uwzględnia się Ministra Sprawiedliwości. z

Przepis dostosowujący.

Wprowadza się możliwość korzystania przez sądy z dostępu do danych z rejestru PESEL, Rejestru Dokumentów Paszportowych, Rejestru Dowodów Osobistych, rejestru stanu cywilnego (w tym pobierania odpisów skróconych aktów stanu cywilnego za pomocą usług sieciowych) oraz rejestru danych kontaktowych osób fizycznych na podstawie decyzji administracyjnych wydanych na rzecz Ministra Sprawiedliwości – bez konieczności ubiegania się przez każdy sąd o wydanie oddzielnej zgody o dostęp do każdego rejestru. Ponieważ liczba sądów powszechnych w skali całego kraju wynosi obecnie 377 jednostek, to dzięki wprowadzanej regulacji nie będzie potrzeby wydawania kilkuset zgód na dostęp do danych z powyższych rejestrów.

Pozostałe informacje.

Przewiduje się, że projektowane przepisy wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, oprócz art. 1, art. 2 pkt 2, 3, 9 i 10, oraz art. 3 które wejdą w życie z dniem 1 lutego 2028 r.

Projektowane regulacje nie stoją w sprzeczności z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie wymaga zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji oraz uzgodnienia z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z przepisami dotyczącymi funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych, stosownie do § 27 ust. 3 pkt 4 lit. b uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677), projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Cyfryzacji. Ponadto zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów, został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Nazwa projektu Ustawa o zmianie niektórych ustaw w związku z rozwojem rejestrów publicznych prowadzonych z wykorzystaniem systemu rejestrów państwowych Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Cyfryzacji Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Dariusz Standerski – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Cyfryzacji Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Monika Małowiecka - Zastępca Dyrektora Departamentu Transformacji Cyfrowej w Ministerstwie Cyfryzacji, e-mail: monika.malowiecka3@cyfra.gov.pl	Data sporządzenia 2 stycznia 2026 r. Źródło: inne Nr w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów UD337
OCENA SKUTKÓW REGULACJI	
1. Jaki problem jest rozwiązywany?	
W aktualnym stanie prawnym w ciągu roku od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozwodu małżonek rozwiedziony, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko, może przez oświadczenie złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub konsulem powrócić do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa. W 2023 r. złożono 11 tys., a w 2024 r. 11,7 tys. takich oświadczeń. Obecnie nie ma jednak podstawy do realizacji tego procesu w drodze elektronicznej. Jak wynika z analiz Ministerstwa Spraw Zagranicznych cudzoziemcy głównie poza granicami kraju składają wnioski o nadanie numeru PESEL do potwierdzenia profilu zaufanego. Wnioskujący nie mają żadnego związku z Polską a numer PESEL jest niezbędny w celu dalszego wykorzystywania utworzonej tożsamości. Nadanie numeru PESEL odbywa się na podstawie ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności i rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 stycznia 2012 r. w sprawie nadania lub zmiany numeru PESEL. Zgodnie z art. 7 ust. 2 w zw. z art. 18 ww. ustawy numer PESEL może być nadany osobie, która obowiązana jest na podstawie odrębnych przepisów do posiadania numeru PESEL. W załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia w pkt 7 istnieje rubryka umożliwiająca wskazanie przepisu, z którego wynika obowiązek posiadania numeru PESEL. Postępowanie w sprawie nadania numeru PESEL jest postępowaniem administracyjnym i stosuje się do niego ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego. Katalog podstaw prawnych ma charakter otwarty a projektowaną regulacją jedna z nich dotycząca konieczności nadania numeru PESEL w celu założenia i potwierdzenia profilu zaufanego zostanie z tej kategorii wyłączona przez ustawodawcę i nie będzie mogła stanowić wyłącznego uzasadnienia wniosku o nadanie numeru PESEL. W obecnym stanie prawnym rejestracji parentyzacji (numeru PESEL rodzica) w rejestrze PESEL dokonać może tylko kierownik urzędu stanu cywilnego. Jest to dana gromadzona w rejestrze PESEL od roku 2018, dlatego też szczególnie istotne jest podniesienie jakości danych w tym obszarze przez zwiększenie liczby powiązań parentyzacyjnych. Obecnie w celu wymeldowania się z adresu zameldowania konieczne jest złożenie wniosku do organu gminy właściwego dla dotychczasowego miejsca pobytu, co powoduje trudności np. gdy osoba przebywa w znacznej odległości od urzędu lub za granicą. Aktualnie w rejestrze PESEL nie jest gromadzona dana dotycząca rodzaju dokumentu podróży lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo cudzoziemca, co stwarza problemy np. w wymianie danych o obywatelach Ukrainy ze Strażą Graniczną, która rejestruje rodzaj dokumentu i wykorzystuje go w celu łączenia danych i ustalania danych osoby w swoich systemach teleinformatycznych.	

W aktualnym stanie prawnym sądy mają możliwość uzyskiwania danych z Rejestru Dokumentów Paszportowych, jednakże z uwagi na scentralizowany charakter rozwiązania technicznego, przy użyciu którego następować będzie udostępnianie danych (z wykorzystaniem systemu Ministra Sprawiedliwości), konieczne jest także umocowanie samego Ministra Sprawiedliwości jako podmiotu upoważnionego do przetwarzania danych z tego rejestru.

Obecnie w celu uzyskania dostępu za pomocą urządzeń teletransmisji danych przez sądy do rejestru PESEL, rejestru stanu cywilnego (RSC), w tym pobierania odpisów skróconych aktów stanu cywilnego za pomocą usług sieciowych, Rejestru Dokumentów Paszportowych (RDP), rejestru danych kontaktowych osób fizycznych (RDK), Rejestru Dowodów Osobistych (RDO) każdy sąd musi samodzielnie wystąpić o uzyskanie takiego uprawnienia, co i tak następuje z wykorzystaniem systemu Ministra Sprawiedliwości. Zasadne jest, aby dostęp do danych zawartych w tych rejestrach mógł być sądom udzielany za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości, bez konieczności wnioskowania o takie uprawnienie osobno przez każdy z sądów.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt

Celem projektowanej ustawy jest wprowadzenie zmian prawnych mających na celu usprawnienie oraz rozwój funkcjonowania rejestru PESEL, Rejestru Dowodów Osobistych, Rejestru Dokumentów Paszportowych i rejestru stanu cywilnego.

Projekt zawiera propozycje przepisów:

- 1) wprowadzających podstawy prawne dla wdrożenia nowej usługi administracji publicznej, realizowanej z wykorzystaniem usługi elektronicznej dostępnej po uwierzytelnieniu użytkownika, pozwalającej rozwiedzionemu małżonkowi, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko, na złożenie kierownikowi urzędu stanu cywilnego oświadczenia o powrocie do nazwiska, które osoba ta nosiła przed zawarciem małżeństwa;
- 2) wprowadzających podstawę prawną do ograniczenia nadawania numeru PESEL cudzoziemcom, którzy jako podstawę prawną do nadania numeru PESEL wskazali konieczność potwierdzenia profilu zaufanego;
- 3) wprowadzających odmiejscowienie wymeldowania; wymeldowanie będzie mogło zostać odnotowane przez organ dowolnej gminy, a nie tak jak obecnie przez organ gminy właściwy dla dotychczasowego miejsca pobytu;
- 4) umożliwiających rejestrację danych parentyzacyjnych także przez urzędników referatów ewidencji ludności i dowodów osobistych, którzy będą mogli rejestrować powiązania parentyzacyjne przy okazji obsługi innych spraw i zdarzeń dotyczących osoby;
- 5) wprowadzających obowiązek gromadzenia w rejestrze PESEL informacji o rodzaju dokumentu podróży lub dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo cudzoziemca;
- 6) umożliwienie sądom korzystania z dostępu do danych z rejestru PESEL, Rejestru Dokumentów Paszportowych, Rejestru Dowodów Osobistych, rejestru stanu cywilnego (w tym pobierania odpisów skróconych aktów stanu cywilnego za pomocą usług sieciowych) oraz rejestru danych kontaktowych osób fizycznych na podstawie zgód wydanych na podstawie odrębnych przepisów Ministrowi Sprawiedliwości bez konieczności odrębnego wnioskowania przez każdy sąd o dostęp do ww. rejestrów, co przyspieszy to proces informatyzacji wymiaru sprawiedliwości przez zapewnienie dostępu do rejestrów z wykorzystaniem systemu Ministra Sprawiedliwości.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie zidentyfikowano odpowiedników wprowadzanych procedur w innych krajach członkowskich OECD/UE.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Obywatele	37,489 mln	Mały Rocznik Statystyczny 2025 GUS	Możliwość korzystania z usług elektronicznych - ułatwienie i przyspieszenie załatwiania spraw. Przetwarzanie danych osobowych.
Urzędy gmin i miast	2479	Analiza własna	Wykonywanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, w tym ewidencji ludności.
Cudzoziemcy mogący mieć kontakt z polskimi podmiotami publicznymi	ok. 1 mln 400 tys. osób	Analiza własna	Możliwość korzystania z usług elektronicznych - ułatwienie i przyspieszenie załatwiania spraw. Przetwarzanie danych osobowych. Ograniczenie katalogu podstaw prawnych do nadania numeru PESEL.
Minister Cyfryzacji	1	Dane ogólnodostępne	Utrzymywanie i rozwój oprogramowania służącego do obsługi rejestrów i udostępnianie usług elektronicznych.
Minister Sprawiedliwości	1	Dane ogólnodostępne	Zapewnienie dostępu do rejestru PESEL, RDP, RDK, RDO, RSC dla sądów z wykorzystaniem systemu Ministerstwa Sprawiedliwości
Sądy powszechne	377	https://dane.gov.pl/pl/dataset/985_lista-sadow-powszechnych	Uproszczenie dostępu do danych z rejestru PESEL, RDP, RDK, RDO, RSC do realizacji postępowań sądowych.
Pracownicy referatów ewidencji ludności i dowodów osobistych	Około 20 tys. osób	Analiza własna	Konieczność realizacji dodatkowych obowiązków wynikających z realizacji czynności dotyczących wniosku o wymeldowanie złożonego do organu dowolnej gminy oraz rejestracji danych parentyzacyjnych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) projekt zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt poddany zostanie konsultacjom publicznym oraz opiniowaniu. Termin na przedstawienie stanowisk wynosić będzie 30 dni.

W ramach konsultacji publicznych projekt otrzymają następujące podmioty:

- 1) Fundacja ePaństwo;
- 2) Fundacja Panoptykon;
- 3) Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych;
- 4) Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji;
- 5) Rada do spraw Cyfryzacji;
- 6) Stowarzyszenie Inspektorów Ochrony Danych Osobowych;
- 7) Stowarzyszenie Sieć Obywatelska – Watchdog Polska;
- 8) Stowarzyszenie Urzędników Stanu Cywilnego Rzeczypospolitej Polskiej;

W ramach opiniowania projekt otrzymają na 21 dni:

- 1) Główny Urząd Statystyczny;
- 2) Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- 3) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych projekt zostanie przekazany do

opiniowania na 30 dni następujących organizacji związków zawodowych:

- 1) NSZZ „Solidarność”;
- 2) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
- 3) Forum Związków Zawodowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców projekt zostanie przekazany do opiniowania na 30 dni do następujących reprezentatywnych organizacji pracodawców:

- 1) Konfederacji „Lewiatan”;
- 2) Związku Rzemiosła Polskiego;
- 3) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) Business Centre Club;
- 5) Związku Przedsiębiorców i Pracodawców;
- 6) Federacji Przedsiębiorców Polskich;
- 7) Polskiego Towarzystwa Gospodarczego.

Projekt zostanie skierowany do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, Rady Działalności Pożytku Publicznego, Rady Dialogu Społecznego i Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem celem wydania opinii.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2021 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	1,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,43
budżet państwa	0	1,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,43
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	-1,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1,43
budżet państwa	0	-1,43	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1,43
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Źródła finansowania	Zadania w kwocie 1,43 mln zł sfinansowanie zostaną z budżetu państwa z części 27 informatyzacja w ramach limitu środków.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych	W zakresie prac przewidzianych do wykonania w 2027 r.: 1. koszty realizacji odmiejszczenia wymeldowania, rejestracji danych parentyzacyjnych przez urzędników referatów ewidencji ludności i dowodów osobistych, a także obowiązku gromadzenia w rejestrze PESEL informacji o rodzaju dokumentu podróży lub dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo cudzoziemca oszacowano na 693 840 zł;											

do obliczeń założeń	2. wydatki dotyczące usługi elektronicznej pozwalającej rozwiedzionemu małżonkowi na złożenie oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa ustalono na kwotę 674 015 zł. 3. wydatki związane 62 910 zł z koniecznością dostosowania rejestru PESEL do obowiązku gromadzenia informacji o rodzaju dokumentu podróży lub dokumentu potwierdzającego tożsamość i obywatelstwo cudzoziemca. Wydatki na dostosowanie systemów teleinformatycznych po stronie Ministra Cyfryzacji obejmują prace analityczne i wytwórcze po stronie Systemu Rejestrów Państwowych oraz uruchomienie funkcjonalności umożliwiających realizację czynności wskazanych w projektowanych przepisach.
------------------------	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	4	10	<i>Łącznie (0-10)</i>
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele , gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe, osoby niepełnosprawne oraz osoby starsze	Możliwość realizacji czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego online, zgłoszenia wymeldowania do organu dowolnej gminy.						

	Obywatel e	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	-	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy	
Komentarz: Zwiększeniu ulegnie liczba obowiązków pracowników referatów ewidencji ludności i dowodów osobistych poprzez rejestrację danych parentyzacyjnych. W zakresie odmiejszczenia wymeldowania proces realizacji jest znany, stąd też nie będzie generował dodatkowych trudności, gdyż ci sami urzędnicy realizują tego rodzaju sprawy we właściwości organu gminy. Zmniejszy się liczba oświadczeń kierowanych do kierownika USC oraz konsula o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa co potencjalnie wpłynie na zmniejszenie obciążenia sprawami realizowanymi przez te osoby.		
9. Wpływ na rynek pracy		
Projekt nie ma wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☒ sądy powszechne,	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☒ informatyzacja ☐ zdrowie

administracyj ne lub wojskowe ☐ inne:		
Omówienie wpływu	Celem projektu jest elektroniczna procedur z zakresu rejestracji stanu cywilnego. Uproszczenie procesu uzyskiwania przez sądy dostępu do rejestru PESEL, Rejestru Dowodów Osobistych, Rejestru Dokumentów Paszportowych, rejestru stanu cywilnego oraz rejestru danych kontaktowych osób fizycznych przyspieszy realizację postępowań sądowych, do których dane ze wskazanych rejestrów są niezbędne. Zmniejszy się też ilość wniosków kierowanych przez sądy do organów udostępniających dane z ww. rejestrów np. w trybie jednostkowym. Ograniczeniu ulegnie liczba wniosków sądów do urzędów stanu cywilnego o wydanie odpisów skróconych aktów stanu cywilnego.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Przepisy projektowanej ustawy wejdą w życie po upływie 14 dni od ich ogłoszenia, z wyjątkami określonymi w ustawie.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Zakłada się prowadzenie statystyk mających na celu zbadanie po okresie roku: ilu rozwiedzionych małżonków, którzy wskutek zawarcia małżeństwa zmienili swoje dotychczasowe nazwisko, złożyło za pośrednictwem nowej usługi kierownikowi urzędu stanu cywilnego oświadczenia o powrocie do nazwiska, które nosili przed zawarciem małżeństwa. Ponadto sprawdzona zostanie ilość powiązań parentyzacyjnych w rejestrze PESEL, jakie utworzyli urzędnicy zajmujący się sprawami dotyczącymi ewidencji ludności i dowodów osobistych.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak.		